

En primer lloc, volem agrair els comunicats on ens heu transmes les seues inquietuds personals. Esperem poder aclarir els motius, arguments i justificacions d'aquesta i d'altres accions que, de ben segur, compartiran amb nosaltres.

La conveniència d'implementar els lavabos mixtos va sorgir de l'aplicació del Protocol d'acompanyament per a garantir el dret a la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat (Instrucció del 15 de desembre de 2016, del director general de Política Educativa), i es va veure complementada per tota la legislació vigent encaminada a assolir la igualtat de gènere i la inclusió educativa. La finalitat principal d'aquesta mesura és senzilla i complexa alhora: **transformar els espais per tal que esdevinguen llocs de llibertat i d'igualtat**, en els quals totes les persones que conformen la comunitat educativa se senten lliures d'exclusió, de discriminació, de coaccions de qualsevol tipus i, per descomptant, de violència, i tot això, acompanyat d'una educació en els valors del respecte i de la tolerància que permeta que el nostre alumnat es construisca lliure i divers i pugui viure en igualtat.

Totes les accions realitzades pel centre naixen d'una llarga reflexió, acompanyada de la formació del personal docent, del tractament per part de la Comissió de Coordinació Pedagògica del centre, de la supervisió per part de la Comissió d'Igualtat, Convivència i Benestar i la consegüent aprovació del Claustre de professorat i del Consell Escolar. A més, l'equip directiu del centre, juntament amb la Coordinadora d'Igualtat i Convivència, han tingut diferents reunions amb la Unitat Especialitzada d'Orientació de València de l'àmbit d'Igualtat i diversitat de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació i amb LAMBDA València. Totes les accions estan emmarcades dintre del protocol esmentat en els apartats ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ, ACCIONS DE FORMACIÓ I MESURES EDUCATIVES com a referència i segueixen també les directrius que marquen les lleis que incorporem al final d'aquest escrit. D'entre aquestes mesures, s'han tingut en compte totes i cadascuna de les preocupacions que, com a famílies que volen el millor per als seus fills i filles, totes i tots tenim.

En primer lloc, volem recollir la preocupació que s'esmenten en les cartes que ens heu fet arribar –i que també és la nostra– per les agressions sexuals, fet que ens porta a educar –encara més– per a la prevenció de la discriminació i de la violència. En aquest sentit, la **lleï orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència** diu: “els xiquets, xiquetes i adolescents de totes les etapes educatives, independentment de la titularitat del centre, rebran, de forma transversal, una educació que incloga la seua participació, els respecte a les altres persones, a la seua dignitat i als seus drets, especialment d'aquells menors que patixen especial vulnerabilitat per la seua condició de discapacitat o d'algun trastorn del neurodesenvolupament, la igualtat de

gènere, la diversitat familiar, l'educació alimentària i nutricional, i una educació afectivosexual adaptada al seu nivell maduratiu i, en el seu cas, discapacitat, orientada a l'aprenentatge de la prevenció i evitació de tota forma de violència i discriminació, amb la finalitat d'ajudar-los a reconèixer-la i a reaccionar front a aquesta”.

Tal com assenyala aquesta i altres legislacions autonòmiques, nacionals i internacionals, els centres han d'educar per a la seua eradicació, i **l'escola, juntament i amb el suport de les famílies, és l'espai idoni per a dur a terme aquesta tasca**, comptant, tal com diu la llei anterior, amb la participació activa de les xiquetes i xiquets, els quals, compartint els espais del centre i convivint en igualtat –sempre amb l'acompanyament i la cura atent de les i dels mestres del centre–, poden desenvolupar estratègies per a la convivència en pau i igualtat. D'altra banda, a dia de hui no hi ha estudis que avalen que els lavabos mixtos siguen espais més insegurs i els casos coneguts fins a l'actualitat s'han produït en banys segregats. A més, no volem deixar d'assenyalar que els lavabos binaris no són sempre un espai segur per als xics o joves; ja que, per exemple, aquells que tenen una expressió de gènere femenina, o no aconsegueixen els valors hegemònics de la masculinitat, pateixen la discriminació d'alguns dels seus iguals.

D'igual manera, al centre tenim alumnat amb diversitat funcional que necessita l'ajuda d'una educadora per a anar al lavabo i/o altres amb la indicació, per protocol, d'un acompanyament més personalitzat per part dels docents, circumstàncies que creen el dilema entre entrar al de xiques o al de xics. Amb els lavabos mixtos no hi ha aquest problema i donem també l'oportunitat que els germans majors puguen acompanyar les seues germanes menudes, per exemple, i que es normalitze que el valor més important és el respecte que sorgeix de compartir i de cuidar, tenint sempre present que a l'escola eduquem per a la vida.

En segon lloc, **la intimitat de l'alumnat està garantida** –encara més que ho estava anteriorment–, ja que totes les persones que vagen al bany disposen d'un espai privat i íntim. No podem oblidar que vivim en una societat que no sempre respecta aquesta privacitat, ja que, amb els urinaris de peu no es respecta, per exemple, la privacitat dels xics i homes, amb la qual cosa se'ls transmet que la seua intimitat no és un valor, ni per a ells ni per a altres. D'altra banda, amb els lavabos mixtos, s'ha duplicat el nombre de banys als quals pot acudir qualsevol persona del centre i tornem a reiterar la quantitat d'accions formatives que, des de la Comissió de Convivència, es duen a terme, per tal de garantir la intimitat i mantindre un bon clima de convivència i respecte entre el nostre alumnat i el nostre personal.

En tercer lloc, la **netedat dels lavabos** és un compromís de l'escola, que els desinfecta diàriament durant l'horari lectiu, i que fora de l'horari de classe, és cuidat per part del personal de neteja de l'Ajuntament. Darrere d'aquestes propostes hi ha la promoció del valor de cuidar-se –

ensenyant l'alumnat, a netejar-se el genital després de pixar— i el valor de cuidar dels espais compartits —ensenyant a netejar després d'usar el lavabo—, tasques educatives de primera magnitud.

En quart lloc, la **diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere** és una realitat present als centres escolars i afecta totes les persones que en formen part. Per tant, resulta una necessitat ineludible promoure una millor percepció i coneixement d'aquesta diversitat per a consolidar un model d'escola inclusiva. El marc de totes les accions serà el respecte als drets humans i l'atenció a la igualtat en la diversitat, tot considerant el cos sexuat, la dimensió afectivosexual i la identitat de gènere com un aspecte més de la diversitat humana. Al nostre centre hi ha una gran diversitat, i per tant, és la nostra responsabilitat vetlar perquè aquesta diversitat siga respectada i protegida.

Finalment, convidem les famílies a reflexionar sobre els **lavabos fora de l'escola**. Ens referim, per exemple, a les dificultats que tenen els homes amb bebès per a canviar-los el bolquer, ja que els canviadors solen estar en els lavabos femenins. O el temor d'una mare per deixar anar sol el seu fill prepúber al lavabo d'homes, o el d'un home de deixar la seua filla. També ens referim a la senyalètica dels lavabos binaris, que en molts casos reproduïx el sexisme i els estereotips de gènere: una corbata per als homes i una sabató de tacó per a les dones; “bla” per als homes, i “bla, bla, bla” per a les dones; un clau per als homes i una rosca per a les dones; un llapis per als homes i una maquineta de fer punta per a les dones, etc.

Per tot el que hem comentat, **les accions que estem duent a terme van encaminades a incorporar progressivament els banys mixtos**, treballant alhora els aspectes següents:

- Ensenyar l'alumnat a fer un bon ús dels banys mixtos amb els valors de cura, privacitat, i respecte que hem comentat.
- Treballar perquè la seguretat i el benestar de totes les persones siga una prioritat i que els lavabos estiguen lliures d'assetjament, agressió o discriminació per qualsevol motiu.
- Garantir el respecte a la llibertat individual i als drets d'identitat de gènere i orientació sexual lliurement expressats pels membres de la comunitat educativa.
- Treballar per a la prevenció, detecció i eradicació d'actituds i pràctiques que manifesten prejudicis sexistes i desigualtat entre homes i dones, i també discriminació basada en prejudicis negatius sobre la identitat de gènere, els sexes biològics no binaris o l'orientació sexual.
- Treballar per a la plena inclusió de l'alumnat divers.

PROCEDIMENT PER A LA INCORPORACIÓ PROGRESSIVA DELS BANYS MIXTES AL CEIP EVARISTO CALATAYUD

	MESURES EDUCATIVES*	ESPAIS
CURS 2023-24	Primer cicle (ús natural)	PATI: dos mixtes i dos segregats 2a PLANTA: dos mixtes i dos segregats
CURS 2024-25	3r primària	PATI: dos mixtes i dos segregats 2a PLANTA: dos mixtes i dos segregats
CURS 2025-26	4t primària	PATI: dos mixtes i dos segregats 2a PLANTA: dos mixtes i dos segregats
CURS 2026-27	5é primària	PATI: dos mixtes i dos segregats 2a PLANTA: dos mixtes i dos segregats
CURS 2027-28	6é primària	PATI: dos mixtes i dos segregats 2a PLANTA: dos mixtes i dos segregats
CURS 2028-29	Tota la comunitat	Tots els banys mixtes

**Les mesures educatives van encaminades a que tota la comunitat complisca les seues responsabilitat com ausuaris dels banys públics*

Per a finalitzar, tot i esperant que s'hagen dissipat les seues preocupacions, inquietuds o temors, li remetem una relació de tota la legislació que no sols avala, sinó que insta l'escola a educar per a la igualtat i la inclusió. Els banys separats per sexe són una realitat que està deixant de ser majoritària perquè reproduïxen estereotipis de gènere i propicien la discriminació. Els lavabos mixtos son més inclusius i ens beneficien a tots i totes.

Només lamentem no haver explicat prou bé el que ens ha portat a prendre aquestes mesures educatives –qüestió que pot haver motivat aquestes queixes. Volem doncs reiterar que a l'escola busquem sempre el millor per al nostre alumnat, com a bons pares i mares de família que som també, i treballem per damunt de tot en favor de l'interès general de la persona menor.

REFERENTS NORMATIUS:

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, modificada per la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre.

Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la

violència.

Llei 7/2012, de 23 de novembre, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.

DECRET 195/2022, d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià

Equip directiu

Coordinadora de la Comissió
d'Igualtat, Convivència i benestar